Stok yönetimi Nasıl Yapılır?

Stok yönetimi, **işletmelerin elinde bulundurduğu ham madde, yarı mamul ve mamul stoklarını planlama, düzenleme ve kontrol etme sürecidir**. Amaç, müşteri taleplerini zamanında ve eksiksiz olarak karşılamak için **doğru zamanda doğru miktarda stok bulundurmak** ve aynı zamanda stok tutma maliyetlerini minimize etmektir. Stok yönetimi, **üretim planlaması** ve talep yönetimi ile yakından ilişkilidir.

Stok Yönetiminin Temel Unsurları

- **Stok Seviyelerinin Belirlenmesi:** İşletmenin ne kadar stok bulundurması gerektiğinin belirlenmesi. Bu, talep tahminleri, tedarik süreleri, depolama kapasitesi ve maliyetler gibi faktörlere bağlıdır.
- **Stok Takibi:** Stok seviyelerinin sürekli olarak izlenmesi ve güncellenmesi.
- **Stok Kontrolü:** Stok seviyelerini istenen aralıklarda tutmak için uygulanan yöntemler.
- **Stok Maliyetlerinin Yönetimi:** Stok tutma, sipariş verme ve stoksuz kalma maliyetlerinin minimize edilmesi.
- **Stok Güvenliği:** Beklenmedik talep artışlarına veya tedarik sorunlarına karşı yeterli stok bulundurulması.

Stok Yönetimi Süreci

1. **Talep Tahmini:** Gelecekteki ürün taleplerinin tahmin edilmesi. Bu tahminler stok seviyelerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynar.
2. **Stok Politikalarının Belirlenmesi:** Hangi ürünler için hangi stok politikalarının uygulanacağına karar verilmesi (örneğin, sürekli gözden geçirme, periyodik gözden geçirme).
3. **Sipariş Verme:** Stok seviyeleri belirlenen minimum seviyeye düştüğünde yeni siparişlerin verilmesi.
4. **Stok Takibi:** Stok seviyelerinin sürekli olarak izlenmesi ve kaydedilmesi.
5. **Stok Kontrolü:** Stok seviyelerini istenen aralıklarda tutmak için gerekli önlemlerin alınması.
6. **Stok Değerlendirmesi:** Stokların düzenli olarak değerlendirilerek değer kayıplarının tespit edilmesi.
7. **Stok Optimizasyonu:** Stok seviyelerini sürekli olarak iyileştirmek için çalışmalar yapılması.

Stok Yönetiminde Kullanılan Yöntemler

- **Minimum Stok Seviyesi (Emniyet Stoğu):** Beklenmedik durumlar için elde bulundurulan stok miktarı.
- **Maksimum Stok Seviyesi:** Depolama maliyetlerini kontrol etmek için belirlenen en yüksek stok miktarı.
- **Sipariş Noktası:** Yeni sipariş verilmesi gereken stok seviyesi.

- **Ekonomik Sipariş Miktarı (EOQ):** Toplam stok maliyetlerini minimize eden sipariş miktarı.
- **Just-in-Time (JIT):** Üretim için gerekli malzemelerin tam ihtiyaç duyulduğu anda teslim alınması. Bu yöntem, stok maliyetlerini düşürmeye yardımcı olur.
- **Malzeme İhtiyaç Planlaması (MRP):** Üretim planlarına dayanarak gerekli malzeme ihtiyaçlarının belirlenmesi.
- **ABC Analizi:** Stok kalemlerinin önemine göre sınıflandırılması ve farklı stok kontrol politikalarının uygulanması.

Stok Yönetiminin Önemi

- **Müşteri Memnuniyeti:** Müşteri taleplerinin zamanında ve eksiksiz olarak karşılanması.
- **Maliyet Kontrolü:** Stok tutma, sipariş verme ve stoksuz kalma maliyetlerinin azaltılması.
- **Üretim Verimliliği:** Üretim süreçlerinin aksamadan devam etmesini sağlamak için gerekli malzemelerin zamanında temin edilmesi.
- **Kaynak Verimliliği:** Stokların etkin yönetimiyle gereksiz depolama maliyetlerinden kaçınılması.
- **Rekabet Avantajı:** İşletmelerin rekabet avantajı elde etmesine yardımcı olur.
- **Düzgün ve sabit bir akışı yönetmek kolaydır**, bu da **işlemler yönetimi açısından** önemlidir.

Stok Yönetiminde Dikkat Edilmesi Gerekenler

- **Talep Tahminlerinin Doğruluğu:** Stok seviyeleri doğru talep tahminlerine dayanmalıdır.
- **Tedarik Zinciri Yönetimi:** Tedarikçilerle iyi ilişkiler kurulması ve tedarik sürelerinin optimize edilmesi.
- **Depolama Kapasitesi:** Stokların uygun koşullarda depolanabilmesi için yeterli depolama alanına sahip olunması.
- **Stok Takip Sistemleri:** Stok seviyelerinin doğru ve güncel olarak takip edilebilmesi için etkin stok takip sistemleri kullanılması.
- **Teknolojinin Kullanımı**: Günümüzde stok yönetimi için özel yazılımlar ve sistemler kullanılmaktadır. Bu sistemler, stok seviyelerinin takip edilmesini, siparişlerin verilmesini ve stok maliyetlerinin yönetilmesini kolaylaştırır.

Stok Yönetimi ve Üretim Planlaması İlişkisi

Stok yönetimi, üretim planlamasının önemli bir parçasıdır. Üretim planlaması, ne kadar ürün üretileceğini, ne zaman üretileceğini ve hangi kaynakların kullanılacağını belirlerken, stok yönetimi bu üretim planını desteklemek için gerekli stok seviyelerinin belirlenmesini ve stok akışının kontrolünü sağlar. **Etkili bir üretim planlaması için, stok yönetiminin doğru yapılması gerekir**. Stok yönetiminin amaçlarından biri de, **satış düzeyine paralel**

olarak üretim ve stok düzeyinin gerekli durumlara göre düzenlenmesini sağlamaktır. Ayrıca, uygun ürün imalatında kullanılacak malzemelerin gruplandırılması, kısıtlı stokların doğru analiz edilmesi, talep fazlalığının oluşma ihtimaline karşı stok bulundurma ve stok başlangıç/bitiş seviyelerinin kontrolleri de stok yönetimin bir parçasıdır.

Bütünleşik Planlama Stratejileri ve Stok Düzeyleri

Stok düzeylerini değiştirmek, bütünleşik planlama stratejilerinden biridir. Bu stratejinin yararı, insan kaynaklarındaki değişimlerin kademeli olması ve ani üretim değişikliklerinin olmamasıdır. Ancak, stokta tutma maliyetleri ve stoksuzluk satış kaçırmaya neden olabilir. Stok seviyelerini değiştirme stratejisi, daha çok imalat sektöründe uygulanır, hizmet sektöründe daha az görülür.

Stok tutmanın avantajları

- **İnsan kaynakları açısından** işe alma ve işten çıkarma olmaz, fazla mesai ve çalışılmayan zaman olmaz, çalışanların morali düzgün olur.
- **Pazarlama açısından** talebin tamamı karşılanır ve müşteri hizmetlerinde sorun yaşanmaz.

Sonuç olarak, stok yönetimi, işletmelerin müşteri taleplerini karşılamasına, maliyetleri düşürmesine ve verimliliği artırmasına yardımcı olan kritik bir süreçtir. Doğru stok yönetimi, işletmelerin rekabet avantajı elde etmesini ve sürdürülebilir büyüme sağlamasını destekler.